

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GYVYBĖS PRENATALINĖJE FAZĖJE APSAUGOS
ĮSTATYMAS

2013 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Pripažįstant, kad žmogaus teisė į gyvybę yra svarbiausia prigimtinė teisė, kad teisė į gyvybę saugo įstatymas, o rūpinimasis gyvybe ir sveikata – viena pagrindinių valstybės, visuomenės ir piliečių pareigų, šis įstatymas reglamentuoja teisę į gyvybę jos prenatalinėje fazėje. Taip pat nustato atsakomybę už įstatymo nesilaikymą.

2. Kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų normos, nustatančios vaiko prenatalinėje fazėje apsaugą, taikomos tiek kiek jų nereglamentuoja šis įstatymas.

2 straipsnis. Pagrindiniai gyvybės prenatalinėje fazėje apsaugos principai

1. Žmogaus gyvybė prasideda nuo moters apvaisinimo.
2. Visi klausimai, susiję su gyvybės prenatalinėje fazėje apsauga, privalo būti sprendžiami, teikiant prioritetą vaiko prenatalinėje fazėje teisėms, išskyrus šiame įstatyme nustatytus atvejus.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Gyvybė prenatalinėje fazėje** – gyvybė iki gimimo.
2. **Vaikas prenatalinėje fazėje** – pradėtas, bet dar negimęs vaikas.
3. **Nėštumo nutraukimas** – gyvybės prenatalinėje fazėje nutraukimas.

4 straipsnis. Vaiko prenatalinėje fazėje ir nėščių moterų globos organizavimas

1. Vyriausybė, ministerijos, kitos Vyriausybės įstaigos bei vietos savivaldos institucijos savo kompetencijų ribose privalo:

1) užtikrinti nėščių moterų ir vaiko prenatalinėje fazėje medicininę, socialinę ir teisinę globą;

2) teikti materialinę pagalbą ir globą nėščioms moterims, kurių materialinės sąlygos yra sunkios;

3) sudaryti galimybes gauti išsamią informaciją apie nėščių moterų, motinų, tėvų bei jų vaikų teises, pašalpas ir išmokas, taip pat informaciją apie institucijas ir organizacijas, padedančias spręsti psichologines ir socialines problemas bei užsiimančias įvaikinimo klausimais.

2. Vyriausybė, ministerijos, kitos Vyriausybės įstaigos bei vietos savivaldos institucijos skatina ir remia savanorišką visuomeninių organizacijų, tradicinių bei valstybės pripažintų religinių bendruomenių veiklą, bažnyčioms ir tikėjimų bendrijoms bei visuomeninėms organizacijoms, kurios organizuojant nėščių moterų globą, steigiant šeimynas, nevyriausybinės vaikų globos institucijas ar teikiant pagalbą įvaikinant vaikus.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos globos ir pagalbos formas ir teikimo tvarką nustato Vyriausybė.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytų subjektų bendradarbiavimą koordinuoja Vyriausybė ir savivaldybių tarybos.

5 straipsnis. Mokymo apie gyvybę prenatalinėje fazėje organizavimas

1. Visų mokyklų, ypač bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų, ugdymo programose privalo būti numatytas švietimas apie žmogaus lytinį gyvenimą, sąmoningą ir atsakingą tėvystę, šeimos vertybes, gyvybę prenatalinėje fazėje bei žmogaus gimimą.

2. Švietimo ir mokslo ministerija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dalykų ugdymo programose mokymo tvarką, organizuoja mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų rengimą, jų kvalifikacijos tobulinimą šiais klausimais.

6 straipsnis. Nėštumo nutraukimo sąlygos

1. Nutraukti nėštumą gali tik gydytojas, kai:

1) nėštumas gresia nėščios moters gyvybei ar sveikatai;

2) yra pagrįstų įtarimų, jog nėštumas atsirado dėl nusikalstamų veikų.

2. Nutraukti nėštumą šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytu atveju leidžiama, jeigu nuo nėštumo pradžios praėjo ne daugiau nei 12 savaičių.

3. Visais atvejais gydytojas nutraukia nėštumą ligoninėje.

4. Nėštumui nutraukti reikia rašytinio moters sutikimo. Jeigu moteris yra nepilnametė arba neveiksni, taip pat būtinas vieno iš tėvų ar jos įstatyminio atstovo rašytinis sutikimas. Jeigu nėra įstatyminio atstovo, nėštumui nutraukti reikalingas teismo sutikimas. Kai nepilnametė jaunesnė nei 14 metų, nėštumui nutraukti reikia teismo sutikimo, o nepilnametė šiuo atveju turi teisę pareikšti savo nuomonę. Jeigu moteris yra neveiksni, nėštumui nutraukti reikia teismo sutikimo, o moteris šiuo atveju turi teisę pareikšti savo nuomonę, nebent, jeigu to padaryti neįmanoma dėl jos psichinės sveikatos būklės.

5. Atitikimą šio straipsnio 1 dalies 1 punktui nurodytoms aplinkybėms konstatuoja kitas gydytojas, nei atliekantis nėštumo nutraukimą, išskyrus atvejį, kai nėštumas tiesiogiai gresia moters gyvybei. Atitikimą šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytai sąlygai nustato prokuroras.

6. Nėštumo nutraukimo operacijų atlikimo tvarką ir reikalavimus gydytojams, turintiems teisę nutraukti nėštumą, nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

7 straipsnis. Socialinės garantijos

Moterims, turinčioms teisę gauti valstybės laiduojamą (nemokamą) asmens sveikatos priežiūrą, taip pat kontraindikuotino nėštumo nutraukimo atvejais nėštumo nutraukimo operacijos atliekamos nemokamai.

8 straipsnis. Informacijos konfidencialumas

Informacija apie moters nėštumo nutraukimą yra konfidenciali. Tokią informaciją turinčios asmenys privalo užtikrinti jos konfidencialumą.

9 straipsnis. Vaiko prenatalinėje fazėje turtinės ir asmeninės neturtinės teisės

Vaikas prenatalinėje fazėje turi visas civilinės teisės saugomas turtines ir asmenines neturtines teises, tačiau turtinės teisės ir pareigos jam atsiranda nuo gimimo momento.

10 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Pažeidę šį įstatymą asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2014 m. sausio 1 d.

12 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei ir Sveikatos apsaugos ministerijai

Vyriausybė, Sveikatos apsaugos ministerija ir kitos valstybės institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo parengia ir patvirtina ar pakeičia šiam įstatymui įgyvendinti būtinus lydimuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Teikia Seimo nariai:

Zbignevas Jedinskis

Leonardas Talmont

Rita Tamašunienė

Jaroslavas Narkevičius

Vanda Kravčionok

Juzefas Kvetkovskis

Kęstutis Daukšys

Michalas Mackevičius

Algirdas Patackas